

Ik kies nooit voor de veilige weg,

Deze maand schittert de Canadees-Nederlandse coloratuursopraan Barbara Hannigan in het Amsterdamse Muziekgebouw aan het IJ met een lofzang op de vogel. Voor Hannigan is zingen de ultieme vorm van communiceren, maar de 38-jarige ster leeft niet voor haar vak. Met haar grote liefde, regisseur Gijs de Lange, woont ze op een roze wolk.

tekst: **Marion Florusse** | fotografie: **Femke Reyerman**

Barbara Hannigan verheugt zich op de productie *Kwam een vogel gevlogen* die op 28 januari in première gaat in het Amsterdamse Muziekgebouw aan het IJ. Ze zingt teksten van Cherry Duyns en gedichten van Ida Gerhardt op composities van Bart Visman en David Dramm.

‘Ik houd erg van vogels, hun onontkoombare zang. Ze zingen omdat ze niet anders kunnen en dat is altijd weer ontroerend. Nu moeten de mensen niet gaan denken dat ik ga staan zingen als een vogeltje, het is natuurlijk maar een metafoor.’

Barbara Hannigan is een warm pleitbezorgster voor de hedendaagse muziek, waarmee ze zich als zangeres aanvankelijk behoorlijk kwetsbaar maakte. ‘Als je kiest voor dat niet makkelijk in het gehoor liggende repertoire, kijk je al snel een etiket en moet je oppassen dat mensen je niet uitsluiten voor ander werk.’ Dat is haar uiteindelijk niet overkomen. De zangeres zingt ook en met veel liefde klassiek werk.

Het geluk straalt van de zangeres af als ik haar ontmoet in haar woonplaats Amsterdam. Ze is dan ook intens gelukkig met haar nog kersverse echtgenoot, de Nederlandse regisseur Gijs de Lange (53) met wie ze een huis in de hoofdstedelijke Jordaan bewoont.

Hij vroeg haar na twee jaar na hun ontmoeting ten huwelijk in *Central Park* New York. Het sneeuwde en een dag eerder had de zangeres haar debuut gemaakt in *Carnegie Hall*. Kan het romantischer? Als ze vertelt hoe haar vriend haar daar z'n verlovingsring gaf, schitteren haar ogen nog feller dan de facet geslepen diamanten in het sieraad dat inmiddels dus naast een trouwring prijkt. Ze oogt in werkelijkheid veel jonger dan op haar foto's, ze kan makkelijk voor 18 doorgaan. En deze frêle verschijning zingt zware rollen, over verscheurdheid, verlangen en pijn. Ze doet dat met een alom bejubelde techniek en virtuositeit. En zo vol overgave dat ze de muze is geworden van een aantal befaamde hedendaagse componisten onder wie Pascal Dusapin en Bart Visman en ze werkt nauw samen met pianist/componist/dirigent Reinbert de Leeuw.

Barbara Hannigan werd 38 jaar geleden geboren in het Canadese Nova Scotia. Ze groeide er op in een gezin met een oudere zus, haar tweelingbroer en een jongere broer. Haar ouders hadden een eigen zaak en hielden vooral van de gezelligheid van muziek in huis. Barbara: ‘Ik ben opgegroeid met koorwerken, *The Carpenters* en John Denver, maar vooral met Keltische en Ierse volksmuziek. Ik ben pas verliefd geworden op hedendaagse muziek toen ik 19 was. Ik had toen mijn eerste professionele optreden in Canada en zong met een vooraanstaand ensemble een moeilijk stuk met heel hoge noten. Zo

is het eigenlijk begonnen. Ik wist ook pas op mijn 16de dat ik klassiek zangeres wilde worden. Ik hen geen ogenblik zoiets gedacht als: ik wil met het *Berliner Philharmoniker* werken of in *Carnegie Hall* staan. Wat ik wilde, was zingen.’

Inmiddels heeft ze met alle grote orkesten, dirigenten en solisten gewerkt en in de meest prestigieuze theaters en operahuisen gestaan. Niet alleen met modern repertoire, maar ook met werken van Mahler en Mozart.’

‘Ineens sta je daar met dat *Berliner Philharmoniker*, of naast Sir Simon Rattle. Dan besef je dat je iets doet waar je alleen van had kunnen dromen. Het kost tijd om te accepteren dat je iets kunt. Je moet bezit durven nemen van je talent en je plek in de wereld innemen. Dat heeft niets te maken met een groot ego, maar met de drang om het beste te geven dat je hebt. En dat hoeft niet perfect te zijn. Ik vind perfectie niet interessant, niet spannend. Ik wil risico's nemen. Dat kan betekenen dat

iets niet precies zo klinkt als tijdens de repetities of op een cd-opname, dat kan betekenen dat het minder mooi wordt, maar het kan ook beter worden. Ik kies nooit voor veilig; ik wil experimenteren. Natuurlijk binnen de kaders van de muziek en de ruimte die ik krijg van een dirigent. Ik gedij het best als dirigent, ensemble en ikzelf met elkaar kunnen werken op basis van volkomen gelijkwaardigheid. Je maakt samen muziek, dat is alles wat telt. Toen ik pas begon met zingen, was ik erg bang voor wat mensen van mij zouden denken. Niet alleen de dirigent en het publiek, maar

ook de schoonmaker die toevallig meeluisterde in de gang. Dat is een enorme verspilling van energie. Ik heb hard gewerkt om die onzekerheid van me af te schudden. Nu maakt het me niet uit wat een orkest van me denkt.’

Ook geen last van plankenkoorts?

‘Gek genoeg pas sinds mijn 25ste. Toen begon ik me namelijk te realiseren dat zingen mijn brood was. Ik begon het daardoor als een soort verplichting te zien.’ Ze lacht en scandeert: ‘*Noblesse oblige*. Maar prompt kreeg ik plankenkoorts en die is er nog steeds. Het is heel goed onder controle te houden, hoor. Maar alles staat of valt bij een goede voorbereiding. Vooral geestelijk.’

Ze heeft de stem en status van een diva, maar van enig prima-donna-gedrag is geen spoor bij deze vrouw die na haar studie in de jaren negentig in Amsterdam bleef hangen. ‘Het artistieke klimaat sprak me aan. Er is hier zó veel mogelijk. Dat geldt voor veel Europese landen, maar in Nederland is het zo totaal niet snobistisch.’

In Nederland blijven, betekende wel een pijnlijk gescheiden zijn van haar familie.

Heimwee heeft ze nog altijd. ‘Ik mis mijn familie, maar ook

‘Gijs en ik zijn ervan overtuigd dat dit de Grote Liefde is...’

het land zelf. Vooral de natuur, de seizoenen: de kleuren in de herfst, de sneeuw. Als meisje kon ik in de winter zo van mijn balkon op de eerste verdieping springen. Zo hoog lag de sneeuw.’

De liefde heeft het gemis van haar thuis alleen maar nadrukkelijker gemaakt.

‘Ik wilde Gijs ook dolgraag mijn thuis laten zien en dit jaar zijn we voor het eerst samen naar Canada geweest. Ik was bang dat hij er niets aan zou vinden, al die bomen en meren, maar hij vond het zo mooi, dat we vlakbij mijn ouderlijk huis negen hectare grond aan de rivier hebben gekocht waar we een vakantiehuis willen bouwen. Dit jaar zijn we van plan om een maand naar Canada te gaan.’

Met haar kersverse echtgenoot Gijs de Lange is Barbara Hannigan een nieuwe fase van haar leven ingegaan.

‘We zitten allebei op een roze wolk, dat geeft ontzettend veel energie. Maar er komt ook stress om de hoek kijken en angst om te verliezen. Ik weet hoe vernietigend een verbroken relatie kan zijn, daarom was ik ook heel voorzichtig als het om verliefd worden ging. Maar toen ik Gijs ontmoette, wist ik meteen: dit is het. We zijn er allebei van overtuigd dat dit de Grote Liefde is. Daarom hebben we de sprong gewaagd. Deze liefde geeft me veel kracht, maar het maakt me ook kwetsbaar; ik denk niet dat ik het aan zou kunnen om Gijs te verliezen.’

Zou je het aankunnen om de muziek kwijt te raken in je leven?

‘Ik zou me belabberd voelen, maar ik leef niet voor de muziek zoals sommige collega's doen. Dat zou me te eenzaam zijn. Ik wil graag tijd hebben voor andere dingen, zoals koken waar ik dol op ben, wandelen... Natuurlijk wil ik muziek blijven maken en blijven zingen, maar het houdt een keer op. Stembanden blijven niet eeuwig zo elastisch. Misschien kan ik nog vijftien jaar mee, misschien langer. Het belangrijkste is dat ik mijn huidige niveau weet vast te houden. Op zeker moment ben je op een level dat het niet meer nog virtuozer hoeft, dan gaat het vooral om nog meer verdieping. Voor mij is zingen niet iets om mee te showen; het is mijn manier van communiceren. Een algemene behoefte om iets uit te dragen en het heeft alles te maken met verlangen en melancholie. Als ik zing, ben ik betrokken bij elk woord. Of het nu om stukken van Mozart gaat, of om iets dat speciaal voor mij is gecomponeerd. Ik denk ook dat de moderne componisten graag met mij werken omdat ik werk vanuit gedrevenheid, vanuit gevoel. Zij mogen zo intellectueel zijn als ze maar willen, ik neem de mensen zo snel moge-

lijk mee naar de emotie van het stuk.’

Het gaat goed met de sopraan. Ze is volgeboekt tot 2014 (met regelmatig weekjes vrij om met haar man door te kunnen brengen), ze kan over straat zonder te worden lastiggevallen en heeft het qua werk voor het kiezen. ‘Mijn vak verrijkt mijn leven. Niet alleen omdat ik me kan wijden aan muziek en poëzie, maar ook omdat ik erdoor heb geleerd goed voor mezelf te zorgen. Ik weet hoe belangrijk het is om aardig voor jezelf te zijn, al is het maar omdat je dan ook aardig bent tegen anderen.’

Vanaf 28 januari is Barbara Hannigan te zien in de voorstelling Kwam een vogel gevlogen. Kijk voor een aantrekkelijke Elegance-Card aanbieding op pagina 168. ■

